

kadınların sesi

ilerici kadınlar derneği yayın organıdır

aralık 1976
YIL : 2 SAYI : 17

BAYRAM BENİM NEYİME KAN DAMLAR YÜREĞİME

BIR BAYRAM DAHA GEÇIRDIK. YOKSUL HALKIMIZIN BEKLEDIĞI, ÇOCUKLARIMIZIN ÖZLEDIĞI BAYRAM BIZE GELMEDİ YİNE. ÇOCUKLARIMIZIN ÜSTÜNDE YOK BAŞINDA YOK. GIYINDIREMEDIK, SEVİNDİREMEDIK ONLARI. BAYRAMDAN BAYRAMA DA OLSA MIDELERİNE DOYASIYA ET GIRMEDI. ETLI BAYRAM, TATLI BAYRAM BIZ EMEKÇILER IÇIN ACI GEÇTİ.

Bu yılda yüzlerce ana, kurban bayramına oğullarını, kızlarını kurban vererek girdiler. Çocuklarımız her gün üniversite önlerinde, sokak aralarında faşistler tarafından kurşunlanıyor. Analar kan ağlıyor, yürekleri parçalanıyor. Çocuklarımızı vurduranlar bayram ediyor.

Pahalılık aldı yürüdü, Aldığımız ücretlerle fiatlara erişmek olanaksız. Fiatlar her gün artıyor. Zam yok diyor ilgililer ama bakıyorsun ertesi günü zam gelmiş. Böylesi pahalılık ve zam furyası... bizim aldığımız ücretler sabit ve geçimimizin çok altında.

İşte böyle bayram geçirdik. Çocuklarımızı kurşunlatanlar, bizi sömürenler, pahalılığı yaratanlar bayram dolayısı ile yurt dışı gezileri düzenlediler. Gezip tozacaklar bizden çaldıkları parayla. Ensesi kalınlara geliyor bayram.

Bizse acil ihtiyaçlarımızı bile karşılayamıyoruz. Kış geldi soğuklar bastırdı. Paltomuz pabucumuz yok, evimizde odunumuz kömürümüz yok. Giyeceklerin yanına yaklaşmak mümkün değil. Aldığımız asgari ücret 1200 T.L. Bir palto 1500 TL. bir çift ayakkabı 200-500 TL. Kömür fiyatları aracının elinde oyuncak oldu. Bakıyorsun % 100 artmış, o da piyasada yok. Karaborsa olmuş. Bazı yiyecek maddeleri çoktan vitrinlik oldu bizler için. Fiatları yüzdeye vurmak bile imkânsızlaştı. Bu gün % 100 yarın % 200.

Yaşanılası bir pahalılık değil biz emekçiler için.

Bizler, işçi kadınlar, memur kadınlar, ev kadınları örgütlenmeli, pahalılığa dur demeliyiz. Bizi sömüren, bizden çaldıkları ile her gün bayram eden bir avuç ensesi kalına karşı çıkmalıyız.

BAŞYAZI

SEÇEN ve SEÇİLEN KADINLAR

5 Aralık 1934'den beri yani 40 yılı aşkın bir süredir ülkemizde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmış durumdadır. Demek ki bugün oy vermekten öte, her seçilecek göreve aday olabilme hakkımız da var. Ama bir de hayata bakıyoruz. Acaba bu hak ne ölçüde kullanılıyor diye... Senato'da, Millet Meclisi'nde, Belediyeler'de, Muhtarlıklarda... parmakla sayılabilecek birkaç göstermelik örnekten başka kadın yok! Seçme hakkımıza gelince... Yakın zamanlara kadar hatta günümüzde bile, kocalarımız, babalarımız hangi partiye oy vermemizi istemişse tercihimizi ona göre kulanmışız. Böyle gittikçe de yani, oy hakkımızı billinçlice ve kendi irademize göre kullanmadıkça kadınlara yasalarla bu hakkın tanınması büyük bir anlam taşımayacaktır.

Ancak, son yıllarda kadınlarımız politika ile daha fazla ilgileniyorlar. Gerek şehirlerde, gerek köylerde her kesimde, sorunlarımızın toplumun genel sorunlarından ayrılamayacağının bilincine varıyoruz. Hakları için, barış, özgürlük demokrasi için grevlere, yürüyüşlere, mitinglere katılan kadınların sayıları hergün biraz daha artıyor. Kendi günlük dertlerimizi bile çözülebilmenin yolunun toplumsal mücadeleden geçtiğini biliyoruz. Bu yüzden de sadece seçimlerde değil, her gün her alanda politika ile ilgilenmemiz gerektiğini öğrendik. Artık, «Nemize lâzım?», «Bizi ilgilendirmez!» demiyor emekçi kadınlar. Mesele ne ise, köyde-kentte kadın-erkek elele verip var gücü ile aşmaya çalışıyor.

DEVAMI 6.SAYFADA

her işyerinde, her mahallede KREŞ için ileri!

İlerici Kadınlar Derneği «Her işyerinde ve Mahallede Kreş» kampanyasını yurt çapında, emekçi kadınların yoğun olduğu bölgelerde yaygın bir afişleme ile sürdürüyor.

Ağustos ayında başlattığımız kreş kampanyasının bir parçası olarak Ankara'da düzenlenen panel'in yanısıra İstanbul'da «Çalışma Hayatı ile Analığın bağdaştırılması» konulu bir açık oturum düzenlenmiştir. Açık Oturuma Çocuk Mütehassısı Doç. Dr. Özdemir İlter, Pedagog Güler Yücel, İşçi Pakize Tikitimur, İşveren Sendikaları adına Türkiye Cam Sanayii İşverenleri Genel Sekreteri Aydın Akbıyık, TÜRK-İŞ adına Petrol - İş Sendikası Genel Başkanı Ismail Topkar, DISK adına Maden - İş Araştırma Dairesi Müdürü Çimen Turan ve İKD Genel Sekreteri Şeyda Talu katılmışlardır.

Açık oturumda konuşmacılar, çalışan kadının geren kendi gelişimi gerekse çocuğunun gelişimi bakımından emzirme odaları ve kreşlerin zorunlu olduğunu belirtmişlerdir.

Oturumda her iş yerinde Kreş ve Emzirme odası kurulabilmesi için sendikalara düşen büyük görevler üzerinde durulmuştur. Buna göre hem varolan yasaların uygulanması hem de yasadaki eksikliklerin toplu sözleşmelerle giderilmesi ve uygulamada sendika denetiminin etkin olması, iki büyük konfederasyonca da kabul edilmiştir.

Bundan sonrası, bu talepleri toplu sözleşmelere koydurmak için sendikalarımızı uyarmak ve verdikleri sözü yerine getirmeye çağırmak üzere iş yerlerindeki biz işçi kadınlara düşmektedir.

HALICIYIZ BİZ! GENÇLİĞİMİZİ DOKURUZ TEZGÂHLARDA

Ülkemizde halıcılık parababalarının büyük kârlar sağladığı bir alan olurken bu üretimi yapan emekçi kadınlarımız, özellikle genç kızlarımız, el emekleri, göz nuruyla dokuyarak gençliklerini verdikleri halıları ancak tezgâh başlarında görebilmekteler. Günümüze kadar kırsal kesimde yaygın olan halıcılık bu gün sanayi kesimine de girmiştir. Çünkü dev boyutlara ulaşan işsizlik ve pahalılık karşısında emekçi eşleri de eve iş alarak, halı dokuyarak kocalarına yardımcı olmaktalar. Toplumsal hizmetlerin olmadığı ülkemizde çocuklarını bırakacak bir yer bulamayan analar veya iş bulamayan genç kızlar eve iş alarak ailelerinin geçimlerine katkıda bulunabilme yoluna giderlerken, parababaları, bu alanlarda özel kurslar açarak onları daha fazla sömürme yoluna gitmekteler.

Bu gün İzmit gibi bir sanayi bölgesinde halıcılığın yaygın oluşu bunun güzel bir kanıtı.

Gebze'de, Sümerbankın açtığı bir kursla halıcılığa başlayan ve 20 yıldır halıcılık yapan emekçi eşi Sabriye Tavacının sözlerine kulak verdiğimizde... «Günde ortalama 8 saat dokuyorum. 1 metre karelik bir ipek halıyı ancak dört ayda bitirebiliyorum. Aslında biz sıra hesabına göre çalışırız. 750 ilmek olan bir sıradan 875 kuruş alırız. Kısaca elime ayda ortalama olarak net 2500 lira geçer. Oysa patron aynı halıyıcı 40-50 bin liraya satar. Bize verdiği ücretin (dört ayda) 10000, iplik parasının 4000 lira olduğu düşünülürse emeğimizi nasıl insafsızca sömürdüğü anlaşılır sanırım.

Halbuki bizlerin hiç bir sosyal güvencesi yoktur. 1 santimetre karede 100 ilmek olduğu düşünülürse yaptığımız işin göze nekadar zarar verici bir iş olduğu görülür. Devamlı ilmek atmaktan ellerimiz nasırlaşır. İpler ellerimizi keser. Ama bizim ne doktorumuz vardır ne emeklilik hakkı ve ne sigorta... Oysa fabrika öylemi?.. Fabrikada çalışan işçilerin odun, kömür, yemek, emeklilik sigorta, sendikal haklar gibi çeşitli hakları var. Ayrıca sürekli birlikte olduklarından sorunlarını birlikte çözebilirler.

Bizler aslında bu işte nekadar sömürüldüğümüzü biliyoruz. Ancak çocuklarımızı bırakacak bir yer olmadığı için evde çalışmak zorundayız.

Derneğimizin çalışmalarını yakından izleyen Sabriye Tavacı İKD hakkındaki görüşlerini şöyle belirtti: «Gazetenizi, yayınlarınızı devamlı okuyorum. Fotoroman, Saklambaç, İnci gibi gerçek dışı şeyler söylemiyor. Bizim sorunlarımıza değiniyor. Çocuklarımızın daha iyi yaşaması için bizlerin birlikte mücadele vermesi gerektiğini yazıyor gazeteniz. Bunu düşündüm. Bende bu mücadelenin gerekli olduğuna inandım. Eğer Gebze'de İKD'nin bir şubesi açılırsa, bizlerde birlikte sorunlarımızı tartışır, ve çözüm yolları ararız, bizler de bu mücadeleye katılmış oluruz.»

HEM ÇALIŞMAK HEM YAŞAMAK İSTİYORUZ

Çalışmak, karşılığında yarı açyarı tok yaşamamıza yetecek kadar az para alsak bile güzel şey. O gürültüsünden sinirlerimizin bozulduğu, her an bizi yutacak bir devmiş gibi gördüğümüz, bazen bıkıp «Ah şu hayattan bir kurtulabilsek» dediğimiz makinalar aslında ne güzel şeylerdir. Hele hele başında çalışan kendimizsek. Çünkü o hayat demektir o umut demektir, o geleceğimiz, şimdiki zamanımız, geçmişimizdir. Uzun söze ne hacet o ekmeğimizdir.

İşte o ekmek zaman 'zaman can alanımız, ecelimizdir de. Gün geçmez ki birimiz saçlarını makinaya kaptırmasın. Gün geçmez ki birimizin parmakları ceviz gibi ezilmesin. O ekmeğimizin başında düşük yaptığımız çocuklar, o ekmeğimizin başında eksilen vücudumuz.

Fabrikada, tarlada, büroda genellikle farkında olmasak bile tüm çalışanlar hemen aynı şeyleri düşünürüz. «Şu çalışma şartları biraz da ha iyi olsa». Bu «biraz daha yaşayacağımızdan emin olsak, biraz daha fazla yarına sağlam çıkacağımıza inansak» demektir. Okuyoruz, duyuyoruz, bazen de görüyoruz. Çağımız korkunç bir gelişme içinde. Yeni yeni icatlar birbiri peşi sıra geliyor dünyamıza. 20-50-100 ve daha fazla kişinin işini tek başına yapan makinalar. Ve duyuyoruz, öyle presler varmış ki el yanlışlıkla arasına girse kendiliğinden duruveriyor. Ve öyle ülkeler varmış ki artık işkazası diye bir şey sözkonusu değil. Ve o ülkenin insanları makinalara güveniyorlar. Çünkü o makinalar tüm halkın malı.

Şöyle bir çalıştığımız yeri düşleyelim. Fabrikamızda mutlaka gün aşırı iş kazası oluyordur. Bunu engellemenin çaresi yokmu? Var elbet. O modası geçmiş her an bir kaza yapmaya hazır olan makinaları daha güvenlisiyle değiştirmek. Patronunsa hiçte bizim gibi düşünmediği malum. Çünkü yeni bir makina alması kârının bir kısmını harcaması demek. Bu parababalarındansa kârlarını isteyeceğine canlarını iste, daha kolay verirler. Sineğin yağını hesaplayanlar için, makinalarda, kollarını gözlerini saçlarını doğmamış yavrularını kaybeden bizlerin hiç değeri yok. «Nasılsa kapıda bir sürü işsiz var. Atarım sakatını alırım sağlamını» diye düşünüyorlar.

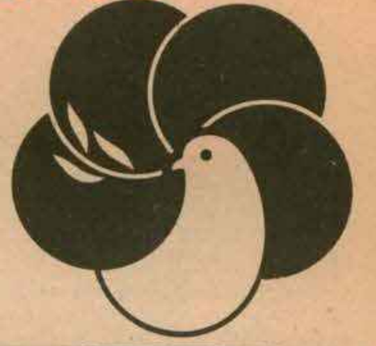
Yasalar var ülkemizde. Gerçi uygulayan iktidar yok ama, kağıt üstünde de olsa yasalar var. Çalışma şartları için. Biz kadınlara ayrıca maddelerde konulmuş. Ama hangimizin aklına gelir ki İş güvenliği ve işçi sağlığı tüzüğünü açıp okumak. Değil akıl etmek, böylesi tüzüğün varlığından bile habersiziz. Zaten çoğumuzda okuma yazma bilmeyiz. Radyo, TV, gazeteler her gün artistlerin saç renklerini anlatırlar da bir türlü dilleri varıpta şu tüzükten söz etmezler.

Bir sürü engellemelere rağmen yasalara baktığımızda çalışılan yerin havası temiz olmalı, günde en az bir saat havalandırılması gerektiğini görüyoruz. Ferah olmalı. Fazla gürültü insan sağlığına (özellikle gebe kadınlara) zararlıdır, bu yüzden en çok 95 desibel (gürültü derecesi) olmalı. Çalışan yerlerde çöp ve kokuşan madde bulunmamalı, soyunma yerleri ferah ve çıkış kapısına yakın yerde olmalı. Oysaki bu tüzük patronların umurunda bile değil. Bunun iki nedeni var. Birincisi tüzükte kaçamak yapılmasını sağlıyacak boşluklar var. «Eğer, mümkünse» gibi. Ve bunlar hiç bir zaman mümkün olmaz. İşçinin sağlığı için bu düzende kârdan fedakarlık yapamazlar patronlarımız. İkincisi ise, tüzüğü uygulamadıklarında verilecek cezaların komik denecek kadar az olması.

Öyleyse önümüzde yapılacak ilk iş, işverenlerin bu yasalara uymasını sağlamaktır. Bu onlara verilecek olan ağır para ve hapis cezalarıyla bir miktar gerçekleşebilir. İkinci olarakta tüzükler, gelişen çağımıza uygun bir biçimde değiştiirlmelidir. Ama tüm bu uygulamalarda biz işçi ve emekçiler olmazsak, onları denetlemezsek hiç şüphemiz olmasınki yine kaytaracaklardır.

YAŞASIN DÜNYA KADINLARININ BİRLİĞİ VE ULUSLARARASI DEMOKRATİK KADINLAR FEDERASYONU

Dünyanın dörtbir yanından 103 kadın örgütünü bünyesinde barındıran UDKF geçen yıl 7. kongresini yaptı.

KADIN ARKADAŞ BİRLİĞİMİZ GÜCÜMÜZDÜR,

SEN DE KATIL!

120 ülkeden 103 kadın kuruluşunu temsil eden Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu Kuruluşunun 31. yılını tamamladı.

UDKF'nin çalışımları, uluslararası demokratik ve ilerici hareketin ayrılmaz bir parçasıdır. UDKF dünya çapında, geniş kadın yığınlarının durumlarının iyileştirilmesi, kadınların ana, emekçi ve vatandaş olarak sorunlarının çağımızın koşullarına uygun olarak çözümlenmesi, ve tüm toplum tarafından yürütülen mücadeleye katılımı doğrultusunda aktif savaşım vermektedir.

Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonunun 1975 yılında yapılan 7. Kongresinde Avusturalya'lı Freda Brown genel başkan, Arjantin'li Fanny Edelmann genel sekreter olarak seçilmişlerdir. Ayrıca UDKF Bürosu uluslararası seçkin kadın örgütlerinin genel başkanlarını içermektedir. Başkan yardımcıları olarak çalışan bu kadın örgütlerinin temsilcilerinin yanısıra yine çeşitli ülkelerin bu büroda temsilcileri bulunur.

U.D.K.F.'nin, 1980 yılına kadar gerçekleştirmeyi planladığı eylem alanlarının anahatları şu şekilde özetlenebilir:.

— Ulusal kuruluşlarla işbirliğinin arttırılması.

— Kadınların ana, emekçi ve vatandaş olarak haklarının kazanılması ve geliştirilmesi.

— Bütün çocukların iyi yaşama ve eğitilme haklarının korunması,

— Barış ve uluslararası silahsızlanmanın uygulanması için, nükleer silahlanmaya ve kitlesel imhalara karşı savaşım verilmesi,

— Ulusal bağımsızlık ve demokratik özgürlüklerin kazanılması ve korunması,

— Birleşmiş Milletler ve diğer kuruluşlarda kadın haklarının savunulması ve ırkçılığa karşı mücadelenin arttırılması,

— U.D.K.F. nin yayınları ile ülkeler ve kadınlar arasında dayanışmanın sağlamlaştırılması,

U.D.K.F. nin Dökümanlar ve Enformasyon adlı bir bülteni, İngilizce, Arapça, Fransızca, Almanca, Rusça ve İspanyolca çıkan «Tüm Dünya Kadınları» adlı 3 aylık bir dergisi vardır.

U.D.K.F. gerek 6 dilde çıkan yayımları gerekse her yıl düzenlediği bir dizi bölgesel ve uluslararası toplantı, seminer, ve kongrelerle dünya kadınları arasındaki dostluk ve işbirliğinin geliştirilmesine çok önemli katkılarda bulunmaktadır.

Ülkemizde emekçi kadınlarının tek kadın örgütü İlerici Kadınlar Derneği olarak tüm çalşmalarımızda sonsuz bir esin ve güç kaynağı olan ve 31. kuruluş yıldönümünü kutlayan UDKF'ye bundan böyle de çalışımlarında başarılar dileriz.

UDKF'nin Berlin'deki toplantıları sırasında Asyalı ve Afrikalı delegeleri birarada görüyoruz.

DOĞUDA DEPREM

● BURASI DOĞU ANADOLU
BURASI DEPREM BÖLGESİ
BURASI UNUTULMUŞ-SEÇİMDEN SEÇİME HATIRLANAN, EVİ, TARLASI, HAYVANI OLMAYAN DEPREMDE, KARDA-KIŞTA HER YIL BİNLERCE KURBAN VEREN İNSANLARIN BÖLGESİ

● BU İNSANLARA GEREKLİ OLAN PARABABALARININ CEPLERİNİ DOLDURMAYA YARAYAN 3-5 KURUŞLUK YARDIM DEĞİL, DEPREME DAYANIKLI EVLERİN YAPILMASINI, BÖLGEYE YOL, SU, ELEKTRİK, SAĞLIK HİZMETLERİNİN GÖTÜRÜLMESİNİ İNSAĞLANACAĞI, İNSANLARI İNSANCA YAŞATACAK BİR POLİTİKADIR.

DEPREM BÖLGESİNDE BİNLERCE ÇOCUK ANASIZ BABASIZ, AÇ-ÇIPLAK KALDI. HER YIL BİNLERCE İNSANIN YOKOLMASI, İNSAN ONURUNUN VE YAŞAMA HAKKININ HİÇE SAYILMASI UĞRUNA PARABABALARININ SÜRDÜRDÜĞÜ ÇIKAR POLİTİKASI İŞTE DOĞU'NUN BU YOKSUL İNSANLARINI BÖYLE PERİŞAN HALE GETİRDİ.

BİR YANDA SEFALET VE ÖLÜM HÜKÜM SÜRERKEN ÖTE YANDA PARABABALARININ TELEVİZYONU VE YAYIN ORGANLARI YARDIMLARIN ANINDA YERİNE ULAŞTIĞINI KİMSENİN AÇ-AÇIK KALMAYACAĞINI VE KALMADIĞINI BANGIR BANGIR BAĞIRIYORLARDI. AMA GÖRÜNEN KÖY KILAVUZ İSTEMEZ.

BİZ BİLİYORUZ Kİ, DEPREM BÖLGESİNE YAPILAN YARDIMLAR, GEÇEN SENELERDE OLDUĞU GİBİ, YİNE FIRSATÇILARIN VE ÇIKAR ÇEVRELERİNİN CEPLERİNİ DOLDURMAYA YARAYACAK.

DUYURU

1-Şimdiye kadar yaşanan deneyler, doğal afetler için toplanan yardımların bazı kuruluşlarca amaç dışı kullanıldığını göstermiştir.

2-Bunu dikkate alan örgütlerimiz her türlü yardımı deprem felaketzedelerine doğrudan yapmayı kararlaştırmıştır.

3-Bu amaçla demokratik kitle örgütlerimiz Van'da bir komite oluşturmuşlardır;

4-Demokratik kitle örgütlerinin Van'da açmış oldukları yardım komitesine giyecek ve yiyecek yardımı yapacak olan kişi ve kuruluşların aşağıdaki telefonlara başvurmaları halinde görevliler tarafından bulundukları yerden alınır.

5-Para yardımlarınızı Ziraat Bankası Van Şubesi 211 nolu hesaba yatırmaya çağırıyoruz.

Telefonlar: 23 57 79-43 65 74-25 32 16

TÖB-DER, TÜM-DER, TÜS-DER, TÜTED, İLERİCİ KADINLAR DERNEĞİ, İLERİCİ GENÇLER DERNEĞİ, İSTANBUL TABİBLER ODASI, İYÖD, DHKD, HALKEVLERİ İl Koord. Kurulu İSTANBUL ŞUBELERİ.

BAKANLAR YEMEK SIRASINDA...
Deprem bölgesine giden bakanlar, asker ve idari yetkililerle görüşerek alınacak önlemleri saptadılar. Dün giden Devlet Bakanı Aksay, Milli Savunma Bakanı Melen ve Sağlık Bakanı Demir'den sonra bugün de Başbakan Demirel, Van'a gidiyor. Resimde, deprem bölgesinde bir yemek sırasında biraraya gelen bakanlar ve öbür yetkililer...

KÖYLÜLER YEMEĞE HAZIRLANIYOR
Bedensel ihtiyaçların her şeye karşılık giderilmesi gerekiyor. Evini, eşyalarını, en sevdiklerini kaybetmenin acısı açlık duygucunu gidermiyordu. Atasözümüz gibi, "Ölenle ölünmüyordu... Yukarıda evlerinin yıkıntısının ortasında yemek hazırlığı yapan köylüleri görüyorsunuz...

CEMİLE

Bu sayımızda size kendisini işçi sınıfımızın mücadelesine adamış yazarlarımızdan Orhan Kemal'in «Cemile» adlı romanını tanıtmak istiyoruz.

Cemile romanı Çukurova'da bir dokuma fabrikasında çalışan işçileri, patronların kendi çıkar çatışmalarında nasıl kullandıklarını, kadınlarımızın toplumda nasıl ikinci sınıf vatandaş muamelesi gördüklerini anlatır.

Cemile'nin çalıştığı fabrikanın çalışma koşulları oldukça kötüydü. Islak betonların üzerinde kız, erkek, kadın, ihtiyar işçiler yalınayak çalışıyorlardı. Her türlü güvenceden yoksundular. Özellikle çocuk işçiler. Dokuz yaşlarında, gözleri uyku dolu çocuklarımız. Daha çocuklarını yaşamadan sömürü çarkına kapılan çocuklarımız. Yaşları tutmadıkları için de iş kanununa uysun diye başkalarının nüfus kagıtlarıyla işe alınmışlardı.

Hergün oniki saat ayak üstü çalışan ufaklı büyüklü işçilerin görevi arada kopuveren dokuma ipliklerini yapıştırmaktı.

Pamuk tozuyla ağarmış siyah önlükleri, beyaz başörtüleriyle işçi kızlar harıl harıl çalışıyorlardı. İkide bir de kopan iplikleri bağlıyorlardı. Cemile'de burada çalışan dokumacı kızlardan biriydi. Kalın kemikli, elleri küçük yaştan beri fabrika da çalışan diğer işçi kızlarda olduğu gibi nasırlıydı, kemikleri çıkık çıkık dirençli bir kızdı. Ailenin ve çevrenin büyük baskısı altındaydı diğer kızlar gibi. Her yaptığı işte, gittiği yerde hesap vermek zorundaydı. Yalnız ağabeysi Cemile'yle birlikteydi sömürüye karşı ileriye dönük bir insan olduğu için.

İş saatleri dışında eğlence yerlerine gidemezlerdi. Çünkü aldıkları ücretler sadece yiyeceklerine yetiyordu. Anaların çocuk sahibi olma hakları bile yoktu. Bakımsızlık ve ilgisizlikten çoğu doğum sırasında hayatlarını kaybediyorlardı.

Fabrikanın iki ortağı vardı. Bu ortaklar çıkarları yüzünden birbirleriyle çatışıyor ve işçileri çıkarlarına alet etmekten çekinmiyorlardı. Ancak işçiler haklarını almak istediklerinde onlara karşı aralarındaki anlaşmazlıkları bırakıp hemen birleşiyorlardı. Bütün patronlar gibi aslında birbirlerinin dostu, işçilerin ortak düşmanıydılar.

Patronlardan biri Cemile'ye göz koymuştu. Ne olursa olsun elde etmek istiyordu onu. Karşılıklı sevgi onun için önemli değildi. Bu amaçla Cemile'yi kaçırmak istedi ama başaramadı. Cemile ise kendi gibi fabrikada çalışan bir katibi seviyordu.

Kitabın bundan sonraki bölümünde Cemile'nin ve onunla birlikte diğer işçilerin de işyerinde verdikleri mücadeleyi izliyoruz. Her çalışan kadın Cemile kitabında kendinden bir parça bulacaktır. Bu kitabı özellikle işçi arkadaşlarımıza tavsiye ederiz.

ORHAN KEMAL

Büyük bir yazar olan Orhan Kemal 1914 yılında Adana'da doğdu. Babası mücadeleci olduğundan çocukluğu onunla birlikte sürgünlerde geçti. Çeşitli yerlerde işçilik yaptı. Bu arada kendisini yetiştirme çabasını da gösterdi.

Orhan Kemal ülkemizde sınıfsız ve sömürüsüz bir toplumun yaratılması için verilmekte olan mücadeleye yüreğiyle, kalemiyle katılan yazarlarımızdan birisi idi. Bu uğurda çok sıkıntılar çekti ama hiç bir şey yıldırmadı onu. Hayatının sonuna kadar direndi sömürüye karşı.

Orhan Kemal, eserlerinde sanayide ve köy ekonomisinde insanın kapitalistler tarafından sömürülmesini, soyulmasını, ezilmesini ve insanın kişiliğini öldüren, insanı bedenen yok eden çalışma ve yaşama şartlarını tüm çıplaklığı ve kesinliği ile sergiler. Paranın hakim olduğu toplum düzeninde insanların yalnız emeğinin değil sevgisinin, ruhunun, ahlakının da alınıp satıldığı gerçeğini vurgular. Ve kahramanlarını bütün yaşamları ile verirken onların özellikle üretim ve dağıtımdaki ilişkilerini anlatır.

Orhan Kemal 1970 de tedavi için gittiği Sofya'da öldü. Geride halkın mücadelesine ışık tutacak birçok eserler bıraktı. Başlıca eserleri: Bir Filiz vardı - El Kızı - Küçücük - Ekmek Kavgası - Bereketli Topraklar Üzerinde - Grev - Issız - Kanlı Topraklar - Gurbet Kuşları - Baba Evi - Çamaşırcının Kızı - 72. Koğuş - Suçlu Gavurun Kızı - Dünyada Harp Vardı - Mahalle Kavgası - CEMİLE.

DOĞU ANADOLU'DA KONUT DİYE MAĞARALARDA, YER ALTINDA OTURANLAR...

BÜYÜK ŞEHİRLERDE, ÜÇ YANI DUVAR ÖNÜ AÇIK SURLARDA BARINANLAR...

TAŞI TOPRAĞI ALTIN ŞEHİRDE KERPİÇ, TAŞ, TAHTA KONDULARI BAŞLARINA YIKILANLAR...

AYLIK GELİRİNİN YARISINDAN ÇOĞUNU ALIP GÖTÜREN SAĞLIKSIZ MESKENLERDE YAŞAYANLAR...

BİR YANDA DA, MEVSİM DEĞİŞİKLİKLERİ NEDENİYLE ARTIK OTURULAMAZ! HALE GELEN LÜKS VİLLALARDA YAŞAMAK ZORUNDA OLANLAR...!

VE,.. GAZETELERDE ÇARŞAF ÇARŞAF İLANLAR... KONDULARDA, MAĞARALARDA SURLARDA YAŞAYANLARIN KONUT SORUNLARINA ÇÖZÜM GETİRİR!...

GENÇLERİMİZE CAN GÜVENLİĞİ VE ÖĞRENİM ÖZGÜRLÜĞÜ İSTİYORUZ !

«Gençlerimize Can Güvenliği ve Öğrenim Özgürlüğü» forumuna katılan sözcülerden bir gurup.

Tüm üniversitelerin, akademilerin ve yüksek okulların açıldığı şu günlerde gençliğimizin en önemli ve güncel sorunu can güvenliklerinin ve öğrenim özgürlüklerinin korunmasıdır. Binbir zorluklarla üniversite çağına getirdiğimiz çocuklarımızın hergün yüzlercesi, eğitim kurumlarında, güpegündüz meydanlarda halkımızın gözü önünde önceden düzenlenlenmiş silahlı saldırılara hedef olmaktadırlar. Ve sonuçta geriye yüzlerce ölü, yaralı ve gözü yaşlı analar kalmaktadır. Geçtiğimiz ay içinde İstanbul'da Spor ve Sergi Sarayında, derneğimizin de katılmış olduğu «Gençliğin can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü» forumu düzenlenmiştir. Foruma katılan konuşmacılar çeşitli şekillerde gençliğin can güvenliklerine ve öğrenim özgürlüklerine gelen baskı ve saldırıları açık örnekleriyle dile getirmişlerdir. İstanbul barosu Avukatlarından Turgut Kazan dikkatleri şu noktaya çekmek istemiştir: «Anayasanın 14. maddesinde, Herkesin yaşama hakkı vardır, yaşama hakkının garantiye alınması ve korunması devletin görevidir. Aynı şekilde Anayasanın 50. maddesinde ise, Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama devletin başta gelen görevidir der. Oysa devlet kendisine verilen bu en önemli görevi yerie getirmiyor. Gençliğimizin bu hakları korunmadığı için hergün faşist kurşunlardan birine hedef olan yeni yeni kan çiçekleri toprağa gönderiyoruz. Anayasanın bize vermiş olduğu bu yaşama hakkına sahip çıkmalıyız, anayasa nizamını korumalıyız.» Daha sonra forumda söz alan ve oğlu gencecik yaşta faşist kurşunlardan birine hedef olarak, hayatını kaybeden Koray Doğan'ın babası şöyle haykırıyordu. «Koray öldü fakat Korayların mücadelesi devam ediyor, binlerce gencin haykırışları Korayların yaşadığını simgeliyor. Genç yaşta öldürülen oğlumun katillerinin bulunması için baş vurmadığım yer kalmadı fakat hiç bir sonuç alamadım. Oysaki oğlumun kimler tarafından öldürüldüğü bellidir. Koray'ın annesi şimdi yaşayan bir ölüden farksızdır. Ama bütün acılara rağmen Koraylar ölmeyecektir.» Bu gözü yaşlı babanın seslenişi ilk ve son evlat acısı değildir. Bunu aynı zamanda yurdun dört bir yanında evlat acılarını yüreklerinin derinliklerine gömen analar haykırıyor. «FAŞIZMIN BIZ ANALARA HEDIYESI EVLAT ACISINA SON». Biz İlerici Kadınlar Derneği olarak tüm yurtseverleri, emekçileri, aydınları gençliğimizin can güvenliklerini ve öğrenim özgürlükleri için vermiş olduğu mücadeleyi desteklemeye ve korumaya çağırıyoruz.

ÇOCUKLARIMIZIN CAN GÜVENLİĞİNİ SAĞLAYALIM ANALARA BABALARA ÇAĞRI!

— Öğrenim özgürlüğü ve can güvenliğinin sağlanması,

— Okullardaki faşist işgalin kaldırılması,

— Faşist yuvaların dağıtılması,

— Güvenlik kuvvetlerinin tarafsız davranması, polisin okullardan çekilmesi için biraraya gelelim, örgütlenelim.

Evlâdının okumasını istiyorsan, sokakta, okulda faşist bir kurşunla yaralanıp, öldürülmesini istemiyorsan sesini duyur! Öğrenci kardeşlerimiz anne ve babalarınızı biraraya getirmeye çalışın! Her okulda, yüksek okulda, fakültede çocuğu olan ana baba biraraya gelin, birlik olun, örgütlü olarak sesinizi duyurun!

Evlât acısını yüreğinde duyan analar, örgütlenmek, biraraya gelmek için İlerici Kadınlar Derneğine başvurun.

Derneğimiz çocuklarımıza can güvenliği sağlanması için üzerine düşen her görevi yapmaya hazırdır.

OĞUL OĞUL

DOĞULU BİR ANANIN ÜNİVERSİTEDE OKURKEN, SAĞCILARLA İŞBİRLİĞİ YAPARAK DEVRİMCİLERE KARŞI OLAN OĞLUNA YAZDIĞI MEKTUPTUR.

Oğul oğul,
Ninniler söyleyip
Seni beşikte salladımsa,
Ve üşümesin yavrum diyerek
Son mitilimle sardım sarmaladımsa,
Suç mu ettim oğul?
Oğul Oğul,
Ben o yanası dilleri sana
Pazarlığa otursun yurdu üzerine
diye öğretmedim.
Konuşsun meydanlarda dedim o gümbür gümbür diller
anlatsın bana,
niçin hep sırtımda yük taşıdığımı.
Oğul Oğul,
....
O kerpiç evler içinde
Tezek yakıp büyüttüğüm
Ve yumurta satıp okuttuğum oğul
Sen yakana bir kravat bulup
Ve yurdunu sömürenlerle birlik olup
Ak yüzümü kara ettin oğul
Oğul, ben seni büyüttümde suç mu ettim oğul:
Oğul oğul,
Unuttun mu sen -GREV YAPTI- diye
Madende nasıl öldürdüklerini babanı:
Hele HANYA ablanı
Seyit ağanın tam üç ay kapattığını
Unuttun mu sen,
Unuttun mu oğul?

Oğul oğul,
Satılmış beyin öküzünü çaldı diye,
Amcanı karakolda dayakla öldürdüler
ve sonra üçüncü kattan atıp
—intihar etti— dediler
Yuttun mu sen,
Yuttun mu oğul?
Oğul oğul,
Taşlı bulgurun kimlerin içini deldiğini
Ve kimlerin mezesinin ecnebiden geldiğini,
Ben Hakkari'de duydum da
Sen o koca kentte duymadın mı oğul?
Oğul oğul,
Üstümüzde kimlerin gezdiğini,
Ve kimlerin bizi kemirip ezdiğini
Ben şalvarımla duydum da
Sen kravatınla duymadın mı oğul?
Oğul oğul,
Sen ağalarla beylerden
Sen babanı ve sen amcanı
Öldürenlerden yanasın ha!
Köpek dövüldüğü kapıyı sever bilirim
Ben ki kara Mamoşun ve de Kel Hasan'ın kızı
Lemido'yum
Olamam köpeğin anası,
Sütüm sana haram olsun

M. Dizmen

Sevgi Soysal'ı yitirdik

Daha 40 yaşındayken göçüp giden Sevgi Soysal ardında bir dizi yapıt bıraktı. O, ülkemizin az sayıda yetişen ilerici ve toplumcu kadın yazarlarından biriydi. 12 Mart döneminin kahrını eşi ile birlikte çekmiş ve varolduğu sürece yaşama sevincini ve insan sevgisini kaybetmemiş bu değerli yazarımızın ailesine İ.K.D. olarak başsağlığı diler ve acılarını paylaşırız.

DOSTLARDAN MEKTUP

«insanca bir düzende yaşamak istiyoruz»

Yüz yıllardır hakim güçlerin en çok sömürdüğü, aşağıladığı kadınlarımız artık bilinçleniyor. Fabrikalarda sendikalaşmak için, işyerlerinde kreş açtırmak için, eşit işe eşit ücret almak için kavga veren kadınlara, her gün bir yenisi daha ekleniyor.

Aşağıda haklarını almak için devrimci bir sendikada örgütlenme çalışması yapan ve işten atılan bir arkadaşımızdan bize gelen bir mektubu yayınlıyoruz.

«Fabrikada çalışma şartlarının ağırlığı, çok iş az ücret, günde on buçuk saat çalışma, cumartesi pazar günleri mecburi mesai biz işçileri iyice bıktırmıştı. Mesai ücretleri çok düşüktü. Bu şartlarda çocuklarını emzirmek zorunda olan kadınlar ne kadar dayanacaklardı? Patron taraftârı ustabaşılar bu kadınlara çocuklarını emzirmek için yarım saat izini yalvarmalara rağmen vermezlerdi. Üstelik aşağılayı sözlerle türlü hakaretlerde bulunurlardı. Fabrikada en ağır yükleri kadınlar kaldırırken gören patron tek kelime söylemezdi. Bu yüzden ameliyatlı bir arkadaşımız hastalandı. Bir günlük vizite izni bile verilmedi. Sadece yarım saatlik bir izinle tuvaletin pis kokusu altında taşlar üzerinde branda bezine sarınarak dinlenebildi. 18 yaşından küçük olduğu halde gece vardiyasine bırakılan bir bacımız elini preste parçaladı. Sigortalı olmadığı içinde bu olay hasır altı edildi.

Soyunma odalarımız ve yemeklerimiz sağlığa uygun değildi, servis yoktu. Sendikamız yoktu. Maden-İş'te örgütlenmeye başladık. Daha sonra bu girişimimizin patronun kulağına gittiğini aybaşında bizleri işten atacağını öğrendik. Neticede 20 kişi işten atıldı. Ancak bir aylık ihbar tazminatı verdiler bize.

İşçi sınıfı sendikal haklarını uzun mücadelelerden sonra almıştır. Bu gün yasal olan hakkımızı bize vermiyorlar. Vermelerini de beklemiyoruz. Biz onlardan almasını biliriz. İşçi sınıfının örgütlü mücadelesini yıkabileceklerini, «insanca bir düzende yaşamak istiyoruz» diyen sesleri susturabileceklerini sanıyorlarsa yanılıyorlar. Bugün patron öncü arkadaşları saf dışı ettiğini sanıyor. Oysa Tapa Mantar'ın bilinçli işçileri yarın DİSK'in çatısı altına gireceklerdir.»

S. Baştan

Teleks'li kadın işçilerin yiğit direnişi

Her türlü baskıya rağmen yiğitçe direnen Teleksli Kadın işçiler, «HER DİRENİŞ BİZİM İÇİN YENİ BİR OKUL» diyorlar.

Kadın işçilerin, özellikle genç kızların çoğunlukta olduğu Teleks telefon fabrikasında işçiler iş ve çalışma koşullarının düzeltilmesi için ve işyerindeki baskı ve kıyımlara karşı direnişe geçmişlerdi.

Direnişteki işçi kadınlar. «Günde oniki saat çalışıyoruz, tuvalete bile gitmemiz kısıtlanıyor, çocuklarımıza ayıracak vaktimiz yok. Çocuklarımız bize «Anne» demeyi unuttular. Ama direniş bize çok şey öğretti. Parababalarının olduğu sürece haklarımızı ancak birlikte mücadeleyle alabileceğimizi öğrendik» diyorlar.

Direniş sırasında sürekli olarak İ.K.D. Kartal Şubesindeki seminerlere katılan Teleksli işçi kadınları seminer sırasında görüyoruz.

Bulutlar'da Direniş 170 gün Sürdü

Maden-İş'in yetkiyi aldığı Bulutlar Ltd. Şirketinde arkadaşlarımın işten atılmasını protesto eden işçiler direnişe geçmişlerdi. 170 gün süren direnişleri sırasında işçilerin eşleri ve kızkardeşleri direnişteki kocalarını ve arkadaşlarını en kararlı bir şekilde desteklediler. Çünkü kocalarının verdiği mücadelenin aynı zamanda kendi mücadeleleri olduğunu biliyorlardı.

ANA-ÇOCUK VE KADIN SAĞLIĞI ÜZERİNE SOHBET

LOHUSALARA ÖĞÜTLER

Doğumdan sonraki 6 haftalık devreye loğusalık adı verilir. Bu devrede anne hem kendi vücudundaki değişiklikler hem de çocuğa alışma dönemi geçirir. İşte bu yazımızda bu dönemde kadının dikkat etmesi gerekli noktaları vurgulayacağız.

Doğumdan sonraki ilk 3 gün yataktan kalkmamak gerekir. Ayrıca dikiş v.b. gibi durumlar varsa bu süre biraz daha uzayabilir. Loğusanın 40 gün yıkanmaması gerektiği konusunda çok yaygın eski ve yanlış bir görüş vardır. Üşütmemeye dikkat gösterilerek ve duş şeklinde olmak kaydıyla bir hafta sonra banyo yapmakta hiç bir tehlikeli yan yoktur. Yemekler konusunda ise sindirimi güç, gaz yapan yiyecekler dışında herhangi bir perhiz uygulanmasına gerek yoktur.

Bu genel bilgilerden sonra bilinmesinde ve dikkat edilmesinde fayda olan bir-kaç nokta üzerinde kısaca bilgi vermeye çalışacağız.

LOĞUSALIK ATEŞİ

Doğumdan sonra ilk 1-2 gün içinde 38 dereceden fazla olan ateş, annenin rahim yollarından mikrop kaptığını anlatır. Kadın için ileri derecede tehlikeli olduğundan hemen doktora başvurmayı gerektirir. Ayrıca doğumdan bir müddet sonra meme ucu çatlaklarının iltihaplanması ile oluşan ateşlerde daha hafif olmakla birlikte, doktora görünmeyi gerektirir.

LOĞUSALIKTA TEMİZLİK

Çocukların beslenmesi için çok gerekli olan süt, mikropların üremesine de elverişlidir. Bu yüzden emzirmeden önce ve sonra meme uçlarının temizlenmesine çok dikkat edilmelidir. Memeler alkol veya kolonya ile değil, karbonatlı su ile silinip, temiz-ütülenmiş yumuşak bir bezle kurulanmalı ve yumuşatıcı anti-septik bir merhem sürülmelidir. Ayrıca doğum sırasında doğum yollarında yaralar oluştuğundan, kadın vücudunun temizliğine son derece dikkat etmelidir. Anti-septik solüsyonlarla yıkanmalı, kaynatılmış ve ütülenmiş bezler sık sık değiştirilerek kulanılmalıdır.

ÇOCUĞUN EMZİRİLMESİ

Çocuk doğumdan sonraki bir-iki gün içinde emzirilmeye başlanır. Ana sütü alan bebelere su verilmez diye halk arasında yanlış bir inanç vardır. Her bebeğe ilk günden itibaren alabildiği kadar kaynamış ve ılıtılmış su verilmelidir.

Ana sütünün besleyici ve hastalıklara karşı koruyucu nitelikleri bilindiğinden her bebeğin 8-9 ay ana sütü ile beslenmesi çok önemlidir. Bu yüzden ana sağlıklı olup, çocuğunu emzirebilmek için, olanakları dahilinde meyva, sebze ve et-süt-yumurta yemelidir.

İLAÇ KULLANMA

Loğusalık sırasında ağrı-kesici ve mide-barsak bozukluklarını gidermek için ilaçlar kullanılabilir. Yalnız herhangi bir hastalık halinde hekimin belirteceği ilaçları kullanmakta fayda vardır.

DİSK DAYANIŞMA FONUNA YARDIM KAMPANYASI SÜRÜYOR

Hep bildiğimiz gibi DGM'lere karşı verilen 16 Eylül genel direnişinden sonra binlerce işçi işten atıldı. Ancak mücadele bitmedi.

İşçi kardeşlerimizin açlığa ve sefalete karşı aileleriyle birlikte vermekte olduğu bu mücadelede yanlarında olmalıyız.

Derneğimizin de aralarında olduğu bir çok demokratik kuruluşun başkanları Kasım ayı içinde bu amaçla bir resim sergisi düzenlemişlerdir. İlerici ve yurtsever 50 den fazla ressamın yapıtlarını armağan etikleri bu serginin tüm gelirleri DİSK dayanışma fonuna aktarılmıştır. Yine Dostlar Tiyatrosu, Sabotaj adlı oyununun hasılatını bu fona aktarmak üzere oynamaktadır. Bu arada Kasım ayında Eyüp bölgesinde demokratik örgütlerin ve ilerici kuruluşların düzenlediği gecelerin gelirleri bu fona aktarılacaktır. Dernek üyelerimizin pek çoğu tek tek bağışlarda bulunurken, derneğimiz de şubelerinde DGM'ler hakkında işçi kadınlara ve özellikle işçi eşlerine bilgi verilmiş, Ankara'da, Izmir'de, İstanbul'da aydınlatıcı seminerler düzenlemiştir.

Fabrikalarımızda, iş yerimizde, çevremizde, mahallemizde, bıkmadan-usanmadan bu fona herkesin katılması için çalışalım. Unutmayalım ki, Dayanışma Fonu'na katkı demokrasi mücadelesinin bir ölçütüdür.

KATKILARINIZI
DİSK DAYANIŞMA FONU
İŞ BANKASI MERTER
ŞUBESİ 183 NO. LU
HESABA YATIRIN

BAŞYAZIDAN DEVAM

Yani geleceğimizi belirlemenin kendi ellerimizle sağlanabileceğini anladık artık. İstemediğimize de katlanmak zorunda olmadığımızı, direndik mi değiştirebileceğimizi gördük. Bundan 50 yıldan fazla bir zaman önce halkımız, ilk ulusal kurtuluş savaşı veren ülke olmanın onurunu yaşarken, emekçi kadınlar olarak, bu savaşa en aktif biçimde katılmanın gururunu da paylaşmıştık. İşte ninelerimizin bu yiğit mücadelesidir ki bizlere o gün —bu gün seçme- seçilme hakkını kazandırdı. Gerici çıkar çevrelerinin, sermaye sınıflarının bütün yolları kullanarak bizi bu hakkımızı kullânamaz hale getirme çabalarına karşılık bugün bize ne görev düşüyor?

— Ninelerimizin, babaannelerimizin bu onurlu kazanımlarını yerde bırakmamak,

— Haklarımıza bilinçlice sahip çıkmak,

— Kendi çıkarlarımızı, çocuklarımızın geleceğini, yurdumuzun sömürüsüz, mutlu yarınlarını korumak ve kurmak,

— Kadınları amansızca sömürüp, eğitimsiz bırakıp, sonrada onlar cahil ve geridirler hiç bir şeyden anlamazlar diyen gerici, kadın haklarını hiçe sayan, onları ikinci sınıf vatandaş olarak bırakmaya çalışan sermaye yanlısı güçleri, partileri tanımak-tanıtmak,

— Onların gerçek yüzlerini her yerde açığa çıkarmak, maskelerini düşürmek...

Bundan böyle de bize göre, ileri sayılan birçok ülkeden, çok yıllar önce seçme-seçilme hakkına kavuşmamızın değerini bilelim. Analar olarak çocuklarımızın yarınlarını düşündüğümüz kadar ülkemizin yarınlarını da düşündüğümüzü gösterelim. Bu konuda belirleyici olma hakkımızı kulanalım.

Ozan Şah Turna'ya Özgürlük

Bugün ülkemizde pek çok yazar, şair, ve sanatçının yapıtı, halkının yanında savaşım verdiği için yasaklanmakta, engellenmekte, sansür edilmekte hatta sanatçılar ağır hapis cezalarına çarptırılmaktadır. İki gözü birden görmeyen kadın ozan Şah Turna'da bu devrimci ozanlarımızdan biridir. İ.K.D., Cumhurbaşkanı'na çektiği telgrafta belirttiği gibi Ozan Şah Turna'nın biranevvel serbest bırakılmasını talep etmektedir.

Mersin ve Çaycuma Şubeleri Açıldı

Uzun bir süredir kuruluş çalışmaları yapılan Mersin'de derneğimizin bir şubesi açılmıştır. İlerici Kadınlar Derneği Mersin Şubesi geçici Yönetim Kurulu'na, Gülüş GÖÇMEN - Fatma DİKMEN, Elif YILDIRIM, Mükerrem DÖKE, Fatma KAFASIYERLİ - Seher ÖZDEMİR ve İlkay BEŞKARDEŞ seçilmişlerdir.

Yine daha önce temsilcilik olarak açılması düşünülen Çaycuma'da üye sayısının hızla artması nedeniyle bir şube açılmış ve Yönetim Kurulu'na Gülten ÖZYURT, Aysel KAZANCI, Mürvet KALAYCI, Nilgün GÜNTEKİN, Nezahat ÖZAL adlı arkadaşlar seçilmişlerdir. Derneğimizin bu iki yönetim kuruluna çalışmalarında başarılar dileriz.

İlerici Kadınlar Derneği Adına Sahibi: BERİA ONGER ● Yazı İşleri Müdürü: ZUHAL MERİÇ ● Yazışma Adresi: Fevzi Paşa Cad. 53/4 Fatih-İSTANBUL ● Genel Merkez Adresi Gümüşsuyu Mah. Mete Cad. 26/2 Taksim-İSTANBUL Fiyatı: 200 Kuruş ● Yurt Dışı Abone: 50 TL. ● Yurt İçi Abone: 24 TL. ● Son baskı tarihi: 8-12-1976

Baskı: ÖZAKIN